TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI K. E. HEIKKINEN
A. B. MÄKELÄ A. N. KOSKELA

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee tahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.
AUG. NIKULA, Manager.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 832.

Virkanyrkit toimissaan

Samassa määrässä kuin syntyy lakkoja, syntyköötpä ne sitte sietämättömän korkeitten elintarvehintojen takia tai siksi että työläiset tiedollisesti asettavat vaatimuksia työnantajille nyt kun tietävät työvoiman myyntisuhteitten olevan itselleen edullisempia kuin teollisuuden lamaannuskausina, panevat työnantajat poliisilaitoksensa avulla toimeen lakkolaisjahteja, joissa mitä raaimmalla tavalla koetetaan tukahuttaa veriin työläisten vaatimukset.

Metsätyöläisillä on ollut paikallisia ja hajanaisia lakkoja usealla Idahon ja Montanan tukkikämpällä ja sikäli kuin toisia tukahutetaan, syntyy toisia, ja nyt kun lakkoliike näyttää olevan leviämässä, syntyy metsäparooneissa tavaton kiihko poliisiarmeijan muodostamiseen, tarkoituksella ahdistella lakkolaisia kaikilla tavoilla.

Varsin tunnettu menettelytapa on leimata lakkolaiset i.w.w.-läisiksi, huolimatta siitä, olisiko sanotulla liitolla mitään ansiota lakon aiheuttamisessa. Mutta kun muuten niin merkityksetöntä liittoa on totuttu käyttämään työnantajien taholta kaikenlaisen väkivaltaisuuden ja anarkian sympoolina, niin turvautuu työnantajien sanomalehdistö siihen selitystapaan, saadakseen yleisen mielipiteen myrkytetyksi lakkolaisia vastaan. Pääasia sille on, että lakkolaiset saadaan huonoon huutoon, olipa niillä sitte mitään yhteyttä liiton kanssa tai ei ja toisinaan aina saattaa olla joku I.W.W.-liiton jäsenkin lakkolaisten joukossa.

Työnantajien tavallinen menettelytapa on poliisivaltaan turvautuminen, sillä silloin se tietää voivansa rikkoa lakon laillisilla keinoilla. Se määrää koko poliisivallan toimimaan ja käyttää sitä oikeuden sortamiseksi.

Toisin olisi laita, jos työläiset olisivat järjestyneet.

Nyt jos koskaan, tulee järjestön puute huutavammin esille. Kaikkialla syntyy hajanaisia, toinen toisistaan riippumattomia lakkoja, joilla ei ole sitä kantavuutta mikä niillä olisi jos ne olisivat yhtenäisen järjestön kontrollin alla. Nykyisin olisi mitä helpoin järjestää koko lännen puutavarateollisuustyöväestö yhtenäiseen taisteluun ja pakottaa työnantajat suostumaan esim. kahdeksatuntiseen työpäivään, jos vain olisi olemassa järjestö, joka olisi kuten sanotaan: aikansa tasalla, s.o. kykenisi sellaisen yhtenäisen taistelun järjestämään.

Mutta kun sellaista yhteistä järjestöä ei nyt ole, niin ei siltikään pidä ajatella että asema on sellaisen puutteessa kokonaan menetetty. Nyt on vain tehtävä se mikä ennen on unohdettu tehdä: ajettava läpitse niin suuret vaatimukset kuin on mahdollista **ja saatava järjestöön kaikki miehet puutavarateollisuudessa,** jotka voidaan asettaa vaatimus kahdeksan tunnin työpäivästä yleiseksi kautta koko lännen, ja mikään voima mailmassa ei voi estää työläisiä saamasta sellaista vaatimusta hyväksytyksi.

Olemme jo ennen lukuisat kerrat selittäneet, että puutavarateollisuusalan työläiset eivät voi odottaa ketään ulkopuolista, joka tulisi ja järjestäisi heidät, vaan on heidän järjestyttävä itse. Nyt siihen on mitä mainioin tilaisuus, sillä huolimatta toimeenpannuista ja mahdollisesti edelleenkin toimeenpantavista lakkolaisjahdeista, on nyt melkein kaikki saatavissa oleva työvoima käytettävänä ja silloin ei ole saatavissa rikkureita.

Nyt on työläisten vuoro ja ellei työväestö osaa käyttää tilaisuutta hyväkseen, saattaa käydä niinkin, että sellaista ei taas tarjoudu pitkään aikaan.

TILATKAA TOVERI!

Jossakin taitavat olla langat ristissä

Tiedonannot Venäjältä kertovat täältä lähetetyn mestari Rootin saaneen Venäjän sosialistienkin hyväksymisen toiminnalleen. Jos uutisessa on perää, on se mahdollinen vain kahdella edellytyksellä: joko Venäjänkin sosialistit ovat luopuneet luokkataistelusta, tai on Root, joka on aina edustanut mustinta taantumusta ja tehnyt kaikkensa kansanvaltaisuuden heikoimpienkin oraitten kitkemiseksi, muuttunut vapaamieliseksi.

Mahdottomalta tuntuu, että Venäjän sosialistit eivät tietäisi, kenen kanssa ne ovat tekemisissä silloin kun he ovat tekemisissä Rootin kanssa. Onhan siellä tiettynä, millä vimmalla Root täällä joitakin vuosia sitte taisteli eräitten venäläisten valtiollisten pakolaisten palauttamiseksi tsaarin käsiin, samoin kuin hänen toimintansa siirtolaislakien suhteen ja yleensä kaikissa asioissa. Täältä olisi ollut mahdoton lähettää mustemman taantumuksen kannattajaa ja kansanvaltaisuuden kiukkuisempaa vihollista kuin Root oli. Ja tämänkö henkilön toimille olisivat Venäjän sosialistit, jotka ovat osoittautuneet olevansa verrattain hyvin valveillaan, antaneet kannatuksensa?

Mahdotonta.

Jossakin täytyy lankojen olla ristissä, ja nähtävästi ne ovat täkäläisten uutisvälittäjien langat, jotka ovat tarkoituksella ristissä.

Tarkoitus nähtävästi on lyödä alas kaikki se vastustus minkä Rootin lähettäminen täällä synnytti; tahdotaan kai tällaisella temppuilulla selittää, miten täkäläiset sosialistit sittekin olivat saksalaisten johtamia asettuessaan vastustamaan Rootin lähettämistä, koska kerran Venäjän sosialistitkin ovat antaneet kannatuksensa Rootin toimille.

Silloin kun Venäjällä annetaan kannatus Rootin menettelyille ja ajatuskannalle, merkitsee se työväestön oikeuksien syrjäyttämistä; silloin on sikäläisellä työväestöllä jälleen syytä vallankumoukseen.

Toivottavasti pian tulevat uutiset oikasevat tämän tiedonannon ja toteavat sen, että vastavallankumous ei ole nostattanut valtaan niin voimakasta taantumusta, että itse amerikalaisten trustipohattojen lakeija Root'kin saa kannatuksen sen liepeillä.

Maassa jonka pääkaupungissa annettiin äskettäin toimeenpannuissa kunnallisvaaleissa 530,000 ääntä Rootin ajatuskantaa vastaan, samalla kun sen kannattajat saivat ainoastaan 170,000 ääntä, ei tuskin otettane pitkää aikaa vastaan neuvoja sellaiselta taantumukselliselta, joka on aina ja kaikkialla tehnyt kaikkensa yleisen yhtäläisen ja salaisen äänioikeuden riistämiseksi työläisiltä. Luulisi Rootin itsekin häpeävän ollenkaan esiintyä maassa, jossa naisillakin on äänioikeus, kun hän edustaa maata, jossa sellaista ei ole ja jossa sitä ei aijota antaakaan.

MAILMANKATSOMUKSIA

Älkää unohtako uutisia

Nyt kun lakkoliikkeet alkavat olla päivän tapahtumia kautta lännen, tulisi niihin osaa ottavien työläisten muistaa lähettää niistä tietoja lehdelleen. Älkää olko välinpitämättömiä tämän lakkoliikkeen suhteen, sillä se koskee teitä kaikkialla. Koko laajan lännen puutavarateollisuustyöväestön keskuudessa elpyy nykyisin voimakkaana joukkoliikkeen henki. Kaikkialla näyttää tulevan päivän kysymykseksi vaatimusten esittäminen työnantajille. Ja syystä kylläkin. Milloinkapa olisikaan parempi mahdollisuus esittää vaatimuksia, kuin nyt, jolloin ei ole liikoja miehiä.

Mutta tällaisen liikkeen mukana menevillä työläisillä täytyy olla oma yhdyssiteensä ja oma äänenkannattajansa ja lännen suomalaisella väestöllä ei ole mitään muuta kuin Toveri. Mutta Toveri voi seurata näitä lakkoliikkeitä vain sikäli kuin lakkolaiset itse lähettävät niistä tietoja. Ja ennen kaikkea olisi lähetettävä totuudenmukaisia tietoja, sillä vain sellaisista on hyötyä työläisille toisiila paikkakunnilla.

Toverin levittäminen jokaiselle kämpälle ja sille tietojen välittäminen jokaiselta kämpältä on nyt jokaisen työläisen velvollisuus.

Painoasiamiehen mietteitä nykyajasta

ja unelmia Suomen tulevaisuudesta.

Kuopion ent. painoasiamieheltä John Lindiltä, joka vallankumouspäivinä ajettiin pois paikkakunnalta, on saapunut Kuopion läänin kuvernöörille Lappeenrannassa postiin jätetty seuraava kirje:

"Kuin usea tuhatlukuinen rosvojoukkue viime maalisk. 20 p:nä klo 7 illalla tunkeutuivat väkivaltaisesti minun asuntooni Kuopion kaupungissa ryöväten suurimman osan minun virallista arkistoani ja uhaten tappaa minut ellen sieltä poistuisi samana iltana eli viimeistään kahden vuorokauden kuluessa, olin pakotettu sieltä poistumaan ja jättämään perheeni ja omaisuuteni rosvokansan valtaan siten piiloutuen usealla paikkakunnalla pelastaakseni henkeni.

Kuin painoasiain ylihallitus sittemmin kirjeessä 5/4 17 N:o 317 ja 21/4 17 N:o 357 on pyytänyt mahdollisesti jälelläolevia arkistokirjojani pyydän nöyrimmästi Herra Kuvernöörin ryhtymään siinä suhteessa avustamaan ylihallitusta.

Omasta puolestani pyydän ilmoittaa ja anoa:

että rosvojoukkueen johtajana esiintyivät koneenkuljettaja Lindqvist, toimittaja A. Kemppainen ja faktori B. Sevonius; nämät henkilöt olisivat heti vangittavat siltä varalta etteivät olisi tilaisuudessa häviittämään asiassa tarvittavia todistuskappaleita, asiaan olisi määrättävä eri paikkakunnalta jäävittömät henkilöt tutkintoa pitämään ja rosvojoukkueta syytettävä virkahuoneessa toimitetusta virkamiehen arkiston ryöväyksestä ja murhan uhkaamisesta.

Minä myös pyydän pidättää itselleni kaikki ne minulle tulevat syyttämis- ja korvausvaatimukset kaikkia salalittoon kuuluvia kohtaan, jonka aion nostaa sitten kuin jokin suurvalloista, voittoisana valloittajana, tässä maassa kukistaa nykyisen anarkian ja tänne sotavoimalla perustaa pysyvän hallituksen, rehellisen ja luotettavan oikeusjärjestelmän.

Joh. Lind."

Veljestyminen rintamalla

Minskin rintamakokouksesta.

"Sodan lopettavat kansat". Tämä on tuntunut utopialta, mahdottomalta uneksijain haaveelta. Mutta nyt tämän voivat kieltää ainoastaan toivottomasti sokeat, tai ne, jotka selvästi harrastavat sodan pitkittämistä.

Läntisen rintaman kokouksessa Minskissä kaikkia hämmästytti tosiasia venäläisten veljestymisestä saksalaisten kanssa koko rintamalla.

Kaikista juoksuhautain edustajain ilmotuksista kävi selville, että niin pian kuin tieto vallankumouksesta oli saapunut etujoukkojen linjoille, sotamiehet ilman ennakkoilmotusta, ilman mitään sopimusta päättivät olevan välttämätöntä mennä saksalaisten luokse ja heti, ilman "päällystöä" kohdata "vihollisia".

Alussa tapahtuneet yksityiset kohtaukset "puolueettomalla alueella" meidän ja saksalaisten juoksuhautojen välillä alkoivat vähitellen muuttua kokonaisten komppanioitten välisiksi kohtaamisiksi. Sattui tapauksia, jolloin kokouksessa oli kummaltakin puolen 500 miesta.

Hiljalleen kävi näin osasto osastolta. Alettiin jo mennä suoraa päätä toistensa juoksuhautoihin. Selitettiin ajatuksia kaikin keinoin ja ilmein ja tulkkien kautta. Mutta jos oli venäjää ymmärtäviä saksalaisia, niin silloin avattiin ulkoilmakokous ja useat puhujat sotilaista ehdottivat kaikellaisia keinoja sodan pikaisesti lopettamiseksi.

Meidän sotamiehemme selittivät "saksalaisille", ettei heillä nyt ollut mitään aihetta jatkaa sotaa, ettei vapaa Venäjä halua valloittaa vieraita maita.

He ehdottivat että saksalaiset menisivät rajoilleen ja vakuuttivat juhlallisesti, etteivät he mene oman rajansa yli. He vakuuttivat kunniasanallaan, etteivät venäläiset sotilaat tule heitä ahdistaen seuraamaan, vaan kulkemaan sen mukaan kuin he perääntyvät.

Enimmät puhujat suosittelivat saksalaisille samaa menettelyä Wilhelmiin kuin meillä Nikolaihin nähden.

Vastaukseksi saksalaiset selittivät, että yksinomaan poistumalla venäläisetta alueelta — sota ei lopu, sillä saksalaiset eivät sodi ainoastaan venäläisten kanssa. Päättäväisesti he vakuuttivat olevansa hyökkäämättä ja pyysivät venäläisten tekemään samoin. Ja tapahtui sellaista, mitä kukaan ei ollut kuvitellutkaan — rintama jäätyi. Ei ainoatakaan laukausta kummaltakaan puolelta.

Alussa eivät upseerit ottaneet osaa kohtauksiin, mutta vähitellen hekin tulivat houkutelluiksi. Usein saattiin nähdä kokonaisia ryhmiä vänrikkejämme ja saksalaisia luutnantteja innokkaassa keskustelussa "sodasta ja rauhasta".

Meille rintamakokouksen osanottajille, kuultuamme kaiken mitä siellä kerrottiin, kävi selväksi, että me ehdottomasti menemme rauhaa kohti, jonka itse kansat ovat solmineet. (Pravdan mukaan.)

Luokkansa etuja valvomassa

Mitä lähemmäksi tulee arvannosten aika, sitä kiireellisemmin toimivat yläluokan edustajat, turvatakseen luokkansa jokaisen jäsenen uhkaavalta asevelvollisuuspakolta, joka "kohtaa samalla tavalla niin rikkaita kuin köyhiäkin". Ei ole mitään syytä ihmettelyyn, jos "sattuu" käymään siten, että jokainen yläluokkalainen pelastuu vallihaudoista ja ne, jotka sinne viedään — jos nimittäin täältä ketään viedään — "sattuvat" kaikki olemaan työläisiä.

Porvaristo on pitänyt suurta melua siitä, miten jokaiselle ovat asetettavat samanlaiset velvollisuudet, mutta varovaisuuden vuoksi koettaa se kaikin tavoin toimia niin, että sen omat jäsenet jäävät kotiin.

Yläluokan nuorukaisille toimitellaan kiireen kaupalla kaikenlaisia tyhjäntoimittajan virkoja kaikenkaltaisissa teollisuuslaitoksissa johtokuntien lisäjäsenenä, "toimitusjohtajien" apulaisina ja jos minkäkinlaisina lisäkkeinä, jotta heidät voidaan vapauttaa "välttämättömästi tarpeellisina teollisuuden käynnissäpitämiseksi".

Ei ole pitkää aikaa siitä, kun varakkaat oppiarvon saavuttaneet asevelvollisuus-ikäiset nuorukaiset tekivät sotavirastolle tarjouksen, jossa lupasivat vapaaehtoisesti palveluksensa hallitukselle dollarin vuosipalkalla sellaisissa "vaaranalaisissa" toimissa kuin Goethalsin tavaranlähetysliikkeessä, Hooverin elintarvevaliokunnassa ja muissa siviilitoimissa, joissa höyhenvuode ei jää koskaan näkymättömiin, ja joissa "sotilaskasvatuskin" tarjoittuu loistaviin katukulkueisiin ja naisten äänioikeustaistelijain 'rauhoittamiseen' repimällä alas liput, joihin sattumalta on pujahtanut joku totuudenmukainen lauselma.

Niinikään ollaan nykyisin toimissa asiain järjestämiseksi sillä tavalla, että vapautuslautakuntien "neuvonantajina" tulevat toimimaan teollisuuskorporatsionien virkailijat, joiden selitetään olevan parhaiten selvillä siitä, ketä kustakin teollisuuslaitoksesta voidaan valita vallihautoihin.

Jokaisessa kauntissa tulee olemaan n. s. vapautusvaatimuksia käsittelevä lautakunta (Exemption Board), joita tulee olemaan noin 4,800 kaunteissa sekä yksi jokaisessa kaupungissa, jossa on enemmän kuin 30,000 asukasta. Ja näiden yläpuolella on 64 vetoomuslautakuntaa, joihin voi vedota kauntien ja kaupunkien lautakuntien päätöksistä. Lautakunnat nimittää presidentti Wilson.

Asevelvollisuuslaki oikeuttaa paikallisten lautakuntien vapauttamaan kaikki sellaiset henkilöt, jotka katsotaan välttämättä tarvittavan teollisuuden palveluksessa. Ja näihin "välttämättömästi tarvittaviin" henkilöihin kuuluvat etupäässä teollisuuslaitoksien johtokunnat ja toimitusjohtajat virastopalveluskuntineen. — Eihän kapitalistinen tuotantojärjestelmä voi ollenkaan toimia, ellei sen "palveluksessa" ole joukko osakkeenomistajia ja "toimitusjohtajia" apulaisineen, joiden olemassaolo yhteiskunnalliselta kannalta katsottuna on yhtä välttämätön kuin kärpäsen oleskelu sian korvien päällä.

Kun lautakunnille esitetään kysymys: "kuka on välttämätön teollisuuslaitoksen käynnissäpitämiseksi" niin saavat he tietää sen teollisuuslaitoksen johtajilta.

Tällaista asemaa saattaa työnantajistokin käyttää ainakin paikoin hyväkseen ja seuloa pois vastenmieliset työläiset, jos sille annetaan liian paljon valtaa vapautuslautakuntiin nähden. Työläisten on valvottava oikeuksiaan niissäkin lautakunnissa, sillä vaikkapa ei olekaan mitään mahdollisuutta paeta asevelvollisuuspakkoa, niin täytyy ainakin katsoa, että siinä meneteliään tasapuolisesti. Kun herran porvarit ovat pakottaneet asevelvollisuuspakon voimaan, niin heidänkin hemmotellen kasvatettu poikansa maistakoot mitä se todellisuudessa merkitsee.

Tehtäväsi työläinen:—

—Hanki yksi tilaaja lehdeliesi.

—Hanki uusi jäsen osastoosi.

—Älä unohda toimia osastossasi.

Matkalla Sointulasta Astoriaan

Miksi läksin tänne?

Sitä on moni kysynyt — tietysti vain jotakin kysyäkseen. Sillä ahkerimmat kyselijät ovat tavallisesti sellaisia, joita asia ei vähääkään liikuta, eivätkä kuitenkaan painaisi mieleensä, vaikka kuinka takitilaan heille kaikkein salaisimmatkin yksityisasiani selostaisin. Sentähden olen katsonut täydeksi oikeudekseni vastailla itsekullekin miestä myöten ja mitä milloinkin on mieleen johtunut. Siitä minunmoiselle ei tule tunnonvaivoja enää näillä ijillä. Mutta Toverin lukijakunnan suhteen on asia vakavampaa laatua. Sille olen kertakaikkiaan velvollinen puhumaan suoran totuuden, ainoastaan totuuden ja koko totuuden. Eikä kenkään ole niin oikeutettu kuin juuri Toverin lukijakunta pääsemään perinpohjaiseen selvyyteen tänne siirtymiseni pohjimmaisista syistä.

Niiden syiden täytyy olla vakavaa laatua. Minulla olisi useampia kertoja ennenkin ollut yhtä edullisia ja edullisempiakin tilaisuuksia siirtyä Sointulan hiljaisuudesta ja yksinäisyydestä mailman melskeihin ja kaikkea sen synnillistä riekunaa likeltä katselemaan. Mutta en ole välittänyt lähteä, kun ei ole ollut pakkoa — en edes Toveriin, vaikka se ei ole tämän kauempana. Toveria likellä olevat tietävät, että olisin joskus ennenkin ollut tässä talossa tarpeellinen olemassa joukon jatkona. Jo silloin kun työväenlehteä täällä ajateltiin alulle panna, kysyivät minulta, enkö suostuisi lähtemään toimittajaksi. Mutta sinä aikana en olisi millään puheella Astoriaan asettunut, vaikka minulle olisi maksettu sata dollaria viikossa palkästään asumisesta, saatikka sitte sosialistisen sanomalehden toimittamisesta näiden rutivanhoillisten kiihkouskovaisten keskuudessa. Myöhemmin kun tänne on valistuneempaa ainesta huomattavammassa määrässä siirtynyt, että jo olisi alkanut voida toivoa säilyvänsä henkensä ja jäsentensä puolesta turvattuna, oli minulle kuitenkin jäänyt tästä pesästä siksi kammottava käsitys, että aina pidin viisaimpana pysytellä siitä niin loitolla kuin maantieteelliset suhteet suinkin myötenantavat. Mikä mun nyt pakotti näin äkkiarvaamatta pakenemaan sieltä rauhan majasta ja hätäpäissäni pöllähtämään vaikkapa tähän aina erikoisesti hyljeksimääni kalastajain kirkonkylään?

Asian todellista luonnetta on vähä ilkeä paljastaa muille kuin taatuille tovereille, vaikka ei siinä oikeastaan mitään pahaa ole. Muuten vaan ujostuttaa. Nähkääs, se Sointula on enemmän aatteessa kuin käytännössä mikään suomalais-asutuksen keskus. Tavallaan siellä on vakituinen asutus, tavallaan ei: miehet ovat miltei ylenaikaa työansioilla ympäristön tukkikämpillä ja lohikalastuskaudet pohjosessa kalastamassa kuka suinkin kynnelle kykenee. Naiset ja lapset ovat kotosalla hoidellen kotityötä: elukoita ja niitä pieniä viljelyksiä mitä on joutoaikoina raivatuksi saatu. Useimmat miehistä ainoastaan jonkun kerran vuodessa pistäytyvät kotona katsomassa, paljonko on nuorta karjaa väliajalla lisääntynyt. Samalla räknäävät eli niinkuin maankieltä matkien sanotaan "kauntaavat" lapset joka kerrala. Ja tuon viimemainitun laskun tapaavatkin tehdä sangen tarkasti, sillä lasten lukumäärästä suureksi osaksi riippuu, kuinka pitkälti sitä aina täytyy kuloinkin yhtä painoa ansiotöissä ponnistella, ennenkuin voi päästä kotiin hetkeksi levähtämään. Saman laskemisen yhteydessä tulee tietysti syrjäisimällä vilkastua muijahoidonkin rakennetta, että näyttääkö se taas kuinkakin uhkaavalta.

Tämä nyt on sen seudun tavallinen meno, eikä siinä ole mitään erikoista. Päinvastoin hyvinkin yleinen Amerikan maalaisoloissa, ainakin täällä lännellä. Siihen olin tottunut: sen mukaisesti elämäni ja siveellisen vaellukseni aina asettanut, vieläpä niin osavasti, ettei pitäisi olla eikä ole tähän asti ollutkaan kellään miehistä, enemmän kuin omalla Lienallakaan mitään muistuttamista. Mutta nyt ei ole tavallinen aika. Nyt on niillä tienoilla työnsaanti hyvä — tilapäisesti tietenkin — ja palkatkin hiukan ylempänä sitä kaikkein alimmaista tasoa, jolle ne ennen sotaa jo olivat vajonneet. Seuraus siitä luonnollisesti on, että miehet yhä tyystimmin katoavat saarelta, menevät tienoille. Nyt kun pyhäntienoissa kesäkuun 17 p. katselin ensimäisten kalastajaparvien lähtöä ja rupesin mielestäni laatimaan tilastoa, ketä sillä viikolla vielä varmasti lähtee Rivers Inlettiin ja ketä jää kotiin — niin ensimäistä kertaa minun saarella oloni aikana ei kotiin näyttänyt jäävän yhtään miestä, joka omin apuinsa liikkumaan kykeni. — ei niin ainoatakaan, paitsi — tietysti — vaivaista minua!

Olen luonteeltani varovainen ja mahdollisimman pitkälle eteenipäin ajatteleva mies. Pidän aina parempana katsoa kuin katua. Nyt lensi mieleeni kuva siitä kun miehet kaikki taas syksyllä, ja loput joulukuksi, kotiutuvat. Osastonkin toimintaa oli juuri saman 17 päivän kokouksessa päätetty säännöllisesti jatkaa kesänkin yli, niinkuin ei mitään olisi tapahtunut. Jäihän sinne aika vankka muijasakki. Mutta minä olisin ollut a i v a n a i n o a miehenpuoli siinä sosialistiosastossa, heillä organiseeraajana. Eipä sillä, ettei Sointulan vaimoväen kanssa toimeen tulisi — ainakin minä, joka aina ja joka paikassa olen erikoisesti ollut naisten suosiossa; — eikä taas silläkään, että en itsepuolestani olisi ollut täysin varma siveellisen selkärankani kestävyydestä. Muistin kuitenkin Paavalin varottavat sanat: "joka luulee seisovansa, katsokoon ettei hän lankee". Ja väikka mitään aihetta ei olisikaan ollut sellaista kuin "lankeemusta" pelätä, olin yht'äkkiä hengen silmillä näkevinäni noiden miesten palaavan kotia. Jos silloin — ja sattuuhan sitä niinkin monilukuisessa joukossa useampi kuin yksi sellainen tapaus, että miehet kauemmalti poissa oltuaan huomaavat jotakin muutosta tapahtuneen aviosiippainsa aineellisessa kokoomuksessa, niin mihin silloin silmäni loisin, jos minusta ollenkaan näyttäisi siltä, että heidän kenenkään katseessa piilisi pienintäkään epäluuloa minun suhteeni? Malkosaaren miehet eivät ollenkaan ymmärrä leikkiä niissä senkaltaisissa asioissa... Niin panivat menemään Kurikan Matinkin aikoinaan, että koivet kolisi, vaikka hän oli muuten niin mukava mies ja oikein pitkätukkainen profeetta. Hän tosin oli antanut aihetta enempäänkin kuin epäluuloihin. Mutta minäpä en sietänyt sitä ajatusta, että minun puoli vuotähän aikaan vuotta Sointulan vuorokaudessa on. Laiturilla oli vain pari laivaköysien vastaanottamiseen tarvittavaa miestä eikä naisia ainoatakaan — joka jo sinään on minun edukseni voimakkaasti puhuva asianhaara — nimittäin ei muita naisia kuin oma Liena, joka sinne pimeään jäi yksin rannalle itkemään kuin kalamiehen koira. Sen enempiä hökötyksiä siinä ei ollut, siinä lähdössä. Ei mitään yleistä itkukööriä. Eikä sellaiseen ollut aihettakaan, sillä enhän aikonut ijäksi mennä, en edes pitkäksi ajaksi. Niin kauaksi vain, että saarelle karttuu taas enemmältä semmoisia miehiä, jotka viihtyvät joskus kotosallakin, jotta vastuunalaisuus jakautuisi useampien kesken.

Kapitalistinen nylkeminen alkoi heti Sointulan laiturista irtaannuttua ja loppui vasta — niin ei se vieläkään ole loppunut. Pursserin luukun sivu mennessäni varustin valmiiksi $8.50, jonka piletti Vancouveriin, B. C., aina oli maksanut. Mutta tuopa ei ensinkään näyttänyt tyytyväiseltä, vaan vaati lisää. Sanoi pilettien nousseen hinnassa kesäk. 15:ta päivästä alkaen, niin että piletti Vancouveriin maksaakin nyt $10.10 — valehteli tietysti, pistääkseen tuon liikamaksun omaan taskuunsa. Jos olisin lähtenyt 14 päivänä, olisi hän arvatenkin sanonut muutoksen tulleen voimaan jo 10:stä päivästä, jne. Minua ei niin vaan petetä, mutta tässä eivät mitkään vastaväitteeni auttaneet: uhkasi ajaa minut pois laivasta jo Alert Bayssä, jos en kaiva taskustani täyttä maksua. Ja minä sen kaivoin, kuitenkin pidättäen itselleni oikeuden valittaa Canadian Pacific yhtiön (jolle laiva kuuluu) pääisännöitsijälle. Valituksen panin menemään heti Vancouveriin päästyä, mutta vielä en ole siihen saanut minkäänlaista vastausta. Ilmotan sitte kun saan. Saadaan nähdä, joutuuko pursseri kiikkiin.

Olin unettaren helmoissa vielä silloin, kun tästä yöstä ja aamusta valkeni ensimäinen matkapäivä. Heräsin siihen rämistykseen, joka matkustajalaivoissa merkitsee, että on aika valmistautua murkinalle. Sinne töytäsin tuhannen kyytiä siinä mielessä, että edes syömällä mitä laivassa on puuta pehmeämpää, otan kaiken saatavissa olevan korvauksen ylimaksusta. Mutta kapitalisti on viisas ja kavala. Ensimäiseksi asetettiin juhlallisilla seremonioilla nenäni alle lautanen, jota ensi näkemällä luulin tyhjäksi, vaikka olin vaatinut maan tavan mukaan kasan kaurapuuroa. Vasta kun asetin lasit nokalleni, näytti siinä jotakin olevan... Kuin olisi passari siihen sylkäsyt sen purukumin palasen, jota hän aina märehti. Mutta minullahan oli taskussani suurennuslasi, jäänyt sinne kun lähtöä tehdessäni tarkastelin, onko hedelmäpussani tuhohyönteisten toukkia tai muita taudin merkkejä; sen avulla onnistui minun vihdoin päästä selvyyteen, että puuroa se todella tarkotti mitä siinä oli. Minun vatsani ei siitä mitään hyötynyt, sillä senvertainen jäi välille, ja jää jokaiselta, jolla ei ole ihan eheät hampaat. Seuraavat annokset olivat saman mukaiset, o. s. l a u t a s i a tyhjää täynnä, joten siis en sitä tietä pystynyt itselleni mitään korvausta hankkimaan.

— Mutta näkyypä tuota jo tälle päivälle tulleenkin se Esa Huttusen määrä. Jatkan taas torstain numerossa, jossa on minulle tilaa varattu.

Kaapro.